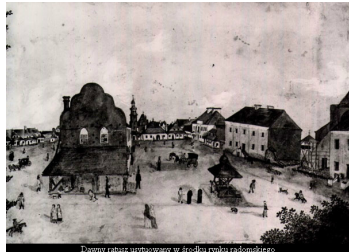

SIEDZIBY ARCHIWUM

Siedzibą Archiwum Państwowego w Radomiu w latach 1963-2013 roku był jeden z najciekawszych zabytkowych obiektów architektonicznych na obszarze starówki - gmach dawnego ratusza miejskiego. Historia tego obiektu sięga początków XIX w., kiedy to władze miejskie przeprowadziły rozbiórkę dawnej siedziby magistratu, usytuowanej w centrum radomskiego rynku.

Dawny ratusz usytuowany w środku rynku radomskiego.

Ze względu na postępujący w szybkim tempie rozwój ludnościowy i gospodarczy miasta, a także bardzo trudne warunki pracy ważnych dla jego funkcjonowania struktur administracyjnych, konieczne stało się wybudowanie nowego ratusza. Na miejsce jego lokalizacji wybrano ponownie rynek, decydując się jednak umieszczenie gmachu nie na środku placu, ale na jednej ze ścian czworoboku otaczającej go zabudowy.

Projekt ratusza został sporządzony przez jednego z najwybitniejszych architektów działających w nowożytnym Radomiu, Henryka Marconiego.

Już w trakcie prac budowlanych trwających w latach 1845-1848 dokonano licznych korekt i uzupełnień architektonicznych, których autorami byli budowniczości miejscy. W efekcie powstał obiekt o bardzo interesującej, a dla ówczesnego Radomia wręcz wyjątkowej, architekturze: prosty w formie, ale równocześnie zawierający wiele detali zaczerpniętych z gotyku i wczesnego odrodzenia włoskiego. Przez kolejnych kilkadziesiąt lat pełnił on z powodzeniem funkcję siedziby władz miasta, a także odwachu policyjnego, urzędu poboru rekruta i innych struktur administracyjnych. Postępujący rozwój demograficzny i gospodarczy Radomia, połączony ze wzrostem infrastruktury miejskiej, a tym samym zadań spoczywających na pracownikach magistratu, sprawił jednak, że w początkach XX wieku ratusz okazał się obiektem zbyt ciasnym dla organów municypalnych. Zarówno w okresie międzywojennym, jak i latach późniejszych brak środków finansowych uniemożliwił realizację, opracowywanych kilkakrotnie, projektów modyfikacji bryły ratusza, mających na celu zwiększenie jego powierzchni użytkowej. W końcu lat pięćdziesiątych władze miejskie przekazały gmach na potrzeby archiwum. Trwające w ciągu następnych kilkunastu lat prace adaptacyjne nie naruszyły zabytkowej bryły ratusza, będącego obecnie jednym z najbardziej znanych symboli wizualnych Radomia.

Kopka projektu H. Marconiego.

Z dziejami gmachu wiąże się ściśle historia zegara usytuowanego na jego głównej wieży. Został on zamontowany tutaj w końcu lat czterdziestych XIX w., znajdując się w kolejnych latach pod opieką licznych miejscowych zegarmistrzów, obowiązanych m.in. do wnoszenia umownej kary 1 rubla srebrnego za każde 10 minut spóźnienia lub przyspieszenia pracy nadzorowanego mechanizmu. Przez wiele lat pozostawał on jedynym radomskim zegarem miejskim, opartym o tradycyjny, mechaniczny napęd. Po drugiej wojnie światowej pracę zegara oparto o napęd elektroniczny. W 1999 r. środowisko radomskich społeczników przeprowadziło, dzięki funduszom uzyskanym ze zbiórek wśród mieszkańców miasta, renowację i modyfikację zegara.

Obecnie każdego dnia w południe wygrywa on uroczysty hejnał - melodię skomponowaną przez najwybitniejszego kompozytora polskiego średniowiecza Mikołaja z Radomia.

Ratusz - bryła siedziby Archiwum Państwowego w Radomiu.

Obecnie Archiwum Państwowe w Radomiu zajmuje oddany do użytku w 2013 roku obiekt przy ul. Wernera 7.

Archiwum Państwowe w Radomiu

